Per què ens agrada Blay?

El Museu d'Art de Girona i el Museu de la Garrotxa sumen esforços per commemorar els 150 anys del naixement de l'escultor olotí
Les dues exposicions potencien un relat ascendent basat en el camí cap a l'èxit

'Pensativa' (1900), en primer terme, i 'Els primers freds' (1892), l'obra que va fonamentar l'èxit de Miquel Blay, a l'exposició de l'MD'A Foto: MANEL LLADÓ.

Passaran els anys, coneixerem escultors de qui ens sentim molt més afins, apreciarem allò que una obra calla més que no pas diu, i ens continuarem rendint davant Miquel Blay. Què té, aquest artista més del segle XIX que del XX, que encara ens agradi tant? D'entrada, parteix d'un avantatge indiscutible: va morir en el moment adequat, pocs mesos abans que comencés la Guerra Civil. Si hagués sobreviscut per veure en què acabava la rebel·lió franquista, presumiblement hauria acceptat aixecar monuments a la victòria com el seu compatrici Josep Clarà. Al capdavall, feia temps que s'havia establert a Madrid, adulat per tots els oripells de palau. Molts potser no l'hi haurien perdonat, com tampoc han deixat que Clarà, ni Fredric Marès, ni Josep Viladomat, surtin d'un cert purgatori que parteix la seva trajectòria en dues meitats irreconciliables. Blay, en canvi, se'ns continua presentant fresc i pur com una de les seves nimfes, d'un romanticisme molt net i delicat, amb aquella punta d'erotisme contrarestada pel misticisme sentimental que exigia la Catalunya montserratina del moment, regida pels dicteris de mossèn Torres i Bages i més aviat reticent tant als excessos carnals de Rodin, d'una banda, com a la crítica social de Meunier, de l'altra, encara que de tots dos n'hi ha traces en les obres de l'escultor olotí.

El visitant que s'endinsi en les dues exposicions que han coorganitzat el Museu d'Art de Girona i el Museu Comarcal de la Garrotxa d'Olot per commemorar el 150è aniversari del naixement de l'escultor pot complaure's, doncs, en la pura bellesa. Ben mirat Blay, i no pas de manera casual, ha propiciat una adjectivació dolcíssima, curiosament tot sovint per parelles: "serè i elegant", "sobri i bell", "poètic i emotiu". La recent exposició que li va organitzar el Museu del Prado de Madrid es titulava precisament Solidez y belleza; la primera antològica que li van preparar a Olot, l'any 2000, el presentava com "l'escultor del sentiment". El seu nom s'emparella sempre amb conceptes delicats i preciosos, una mica a la manera de Josep Llimona, tan sols dos anys més gran que ell i a qui s'assembla enormement, excepte que Llimona va fer carrera a casa i se'l van acabar fent seu fins i tot els noucentistes més estirats. Potser continua agradant-nos tant perquè els valors que encarna (goig, dolçor, contenció, sensibilitat) són els de la societat conservadora d'avui mateix, tan preocupada a amagar rere els filtres d'una seguretat aparent la lletjor indiscutible del món.

En certa manera s'hi troba a faltar una mica d'això, en aquesta doble exposició d'aniversari, plantejada al contrari com un registre exhaustiu de recompenses, honors i medalles. En qualsevol cas, aquest era el sistema que prevalia en el circuit artístic oficial, el món de les acadèmies i els pensionats, que és el que va seguir metòdicament Blay, i en aquest sentit poques vegades s'haurà documentat d'una manera tan minuciosa com es construïa una carrera d'èxit a l'Espanya del tombant de segle.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 10-12-2016 Pàgina 24

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1030005-per-que-ens-agrada-blay.html